

Öğretmen adayı konservatuvar öğrencilerinin değer algıları: İyimser ve kötümser karikatürleri örneği

Emel Funda Türkmen

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Türkiye
efturkmen@aku.edu.tr

Özet

Karikatürler eğitim ve öğretim materyalleri arasında sıklıkla kullanılmakta, öğrencilerin bazı durumları kolayca algılamalarında eğlenceli birer materyal olarak görülmektedir. Bu yapıyı eğitimde öğrencilerin bazı olumlu ya da olumsuz kavramları, ifade veya anlatılmak istenen durumları kolay bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olmaktadır. Genel, amatör veya profesyonel müzik eğitiminin her üç türünde de öğrenciden hedefinin olması, cesaret, özgüven, azim, disiplin, kararlılık, mücadele ruhu, pes etmeme gibi özgüvene yönelik tutumların bilgi ve becerilerin edinilmesi istenir. Bu araştırmanın amacı öğretmen adayı konservatuvar öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik bazı değerlere ilişkin algılarının “iyimser ve kötümser” karikatürleri yoluyla pekiştirilmesi ve bazı temel öğretmenlik değerlerinin karikatürler yoluyla tanıtılmasıdır. Bir betimsel analiz çalışmasıdır ve araştırmaya gönüllü olarak katılan, konservatuvarda eğitim görmekte olup formasyon almakta olan 37 öğrenciden oluşturulmuştur. Verilerin toplanmasında “iyimser ve kötümser” karikatürleri kullanılmış, karikatürler uzman yardımıyla belirlenmiş, öğrencilerden karikatürleri yorumlamaları istenmiştir. Verilerin analizinde ve yorumlanmasında nitel tekniklerden yararlanılmıştır. Çalışmanın değerler eğitimi ve bu eğitim çerçevesinde karikatür kullanımı konusunda bir yaklaşım ortaya koyacağı, öğrencilerin karikatürleri eğitimde bir materyal olarak kullanabileceklerine dair bir fikir oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler

değer algısı, karikatür, iyimser, kötümser, öğretmen adayı

Müzik öğretmenliği, ülkemizde Eğitim Fakülteleri tarafından verilmekte olan bir eğitim olmakla birlikte konservatuvar ve Güzel Sanatlar Fakülteleri tarafından da öğretmen yetiştirildiği, formasyon olarak bu okullardan yetişenlerin de Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda öğretmenlik yapabildiği görülmektedir. Hatta bu şekilde öğretmenliğe başlayanların sayısı son yıllarda oldukça artmıştır. Fakat bu şekilde yetişen ve öğretmen olan bireylerin öğretmenlik algılarının gelişmesi eğitim aldıkları kurumların amaçları arasında yer almadığından Eğitim Fakültelerindeki öğrenciler gibi öğretmen nitelikleri ile donatılarak yetişmedikleri görülmektedir. Son sınıfa geldiklerinde aldıkları formasyon eğitimi ise sıkışık ve aceleye gelen bir sürece dönüşmekte,

öğretmen kişilik özelliklerinin ne olduğunu kavrayamadan kendilerini formasyonu bitirmiş olarak buldukları görülmektedir. Bir öğretilerde bulunması gereken bazı değerlerin özellikle genel müzik eğitimi verecek olan öğretmenlerce son derece iyi algılanması gereklidir. Değer ve algı kavramları eğitim bilim, sosyoloji ve psikolojinin alanlarına girmektedir. Müzik ise hem eğitimin bir dalı olarak hem de bireysel, toplumsal, kültürel işlevleriyle bütün bu alanlarla doğrudan iletişim içerisinde olduğu için farklı yönleriyle ele alınması gereken bir yapı sergilemektedir.

Sosyal psikoloji ve müzik

Ülkemizde müzik bilimi ve eğitimine yönelik çalışmalarının son yarım yüzyılda

yaygınlaştığı, özellikle mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda örgün eğitimle hız kazandığı gözlenir. Müziğin diğer bilim dalları ile olan ilişkisine yönelik çalışmalar son yıllarda hızla artmaktadır. Sosyoloji, psikoloji, edebiyat, tıp vb. birçok bilim dalının müziğin bilim yönü ile yakından ilgisinin olduğu bilinmekle birlikte ortak çalışmaların yeterli olmaktan uzaktır. Sosyal psikoloji 19. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren yaygınlaşan bir bilim dalı olarak “sosyal psikoloji ile ilgili konular, bireyler arasındaki ve bireylerle toplumları ya da kültürleri arasındaki ilişkilerle ilgilenir” (Johada, 2011: XI). Bu yapısı, birey ve toplum kültürünün önemli bir ögesi olan müzikle uğraşan müzik bilimcilerinin, bu bilim dalı ile ilgilenmelerinin ve ortak çalışmalar yapmalarının gereğini ortaya koymaktadır.

Bireylerin veya toplumların birbirini anlaması için birbirlerine ait özellikleri idrak edebilmeleri gerekmektedir. Bu idrak sürecinde kişi kendine göre seçimler yapabilir. Bilgi, beceri, yetenek gibi birikimler bu aşamada algılamaya yön verecektir. Yani bireyler ve toplumların algılarında kültürel birikim ve deneyimler etkili olurken, birey ve toplumların birbirlerini algılamalarında da bu etkenler devreye girmektedir. Örneğin bir öğretmen ya da öğrencinin kültürel birikim ve deneyimleri, bir durum karşısında ya da içinde buldukları ortamdaki insanlarla olan ilişkilerinde etkili olmaktadır.

Cüceloğlu, algının, duyudan farklı olduğunu belirtir. “Algılama anında beyin, bireyin içinde bulunduğu durumdan beklentilerini, geçmiş yaşantılarını, diğer duyu organlarından gelen başka duyuları, toplumsal ve kültürel etkenleri hesaba katar. Gelen duyuları seçme, bazılarını ihmal etme, bazılarını kuvvetlendirme, arada olan boşlukları doldurma ve beklentilere göre anlam verme bu aşamada yapılır” (Cüceloğlu, 2007:118).

Özarkınar da benzer bir görüşü dile getirir. Duyu verilerinin kendi başına algıyı oluşturmadığını, algının salt duyum değil, duyumlara dayanarak yapılan belirleme, teşhis etme, hafızadaki bilgi yapılarına ve o durumda neler olabileceğine ilişkin olasılıklara dayanarak duyuları dışarıdaki gerçeğin tasarımına dönüştürme olduğunu aktarır (Özarkınar, 2000:151). Kişi, bir durumla karşılaştığında ya da bir resim gördüğünde, bir ses işittiğinde sadece tek bir duyu organıyla, gözüyle veya kulağıyla değil, durum, görüntü ya da sesi çok yönlü bir şekilde zihninde uyandırdığı pek çok farklı duyuyu, hatıra, bilgi ve verilerle işler. Böylece durum karşısında bir değerlendirme yapma ve anlam verme olanağı elde etmiş olur. Böylece bazı maddi manevi kavramlara da anlam ve önem vermeye başlar.

Değer kavramı, toplumun maddi manevi bazı kavramlara verdiği önemle ortaya çıkan bir durumdur. Somut veya soyut olsun verilen önem, atfedilen kıymet, o şeyin, kavramın, varlığın yüceltilmesine, ona eğilim duyulmasına yol açar.

Değerler ve etik görüşler ahlaki düşünce aşamalarından geçerken yaptığımız seçimleri etkiler (Eggen, Kauchak, 1994:66). Değer, “Bir varlığın ruhsal, toplumsal, ahlaksal ya da güzellik yönünden taşıdığı düşünülen yüksek ya da yararlı nitelik” (TDK, 2018) olarak tanımlanmıştır. “Değerler bireyin duyu, düşünce ve davranışlarını etkileyebilir ve onlardan etkilenebilir. Başka bir ifadeyle, değerlerle, duyu, düşünce ve davranış arasındaki ilişkinin karşılıklı olduğu söylenebilir” (Ateş, 2017: 42).

Değerler, toplumu oluşturan bireylere, nelerin önemli olduğunu, nelerin tercih edilmesi gerektiğini ve kısaca nasıl yaşanılması gerektiğini belirten bir kavram olduğu görülür. Eğitim kurumlarının genel hedefleri incelendiğinde birçoğunun vatansever olma, temiz olma, sağlığına dikkat etme, düzenli olma, adil olma, yaratıcı olma, girişimci olma gibi birçok

değeri (Akbaş, 2008) toplumsal yaşama katılacak olan öğrencilere kazandırma amacını taşıdığı görülür. Değerler eğitimi evde başlayıp okulda devam eden bir süreç olarak nitelendirilmektedir. "Bu nedenle aile ve öğretmenlerin özellikleri, model alarak öğrenmenin gerçekleştiği çocukluk çağında büyük önem taşır" (Ateş, 2017: 43). Değerler eğitimi, çocukların kendilerine ve topluma yararlı olacak temel değerleri psikolojik, bilişsel ve sosyal gelişimlerine uygun olarak kazanmalarını amaçladığı düşünüldüğünde (Dilek, 2017), değer kazanımlarının belirlenmesinde farklı yaklaşımlar, teknikler ve materyallerin işe koşulmasının önemi de ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda, ilköğretim öğrencilerin sahip olduğu değerlerin belirlenmesinde yararlanılabilecek materyaller arasında, örnek olay metinleri, kısa filmler, çizgi romanlar, öyküler ve karikatürler sayılabileceği kaydedilmektedir (Ersoy, 2010).

Toplumsal değerler ise, toplumun önem verdiği, yücelttiği, beğendiği ve bireylerde olmasını olumlu karşıladığı niteliklerdir. Bu değerlerin, olumlu nitelikler olması, toplumu oluşturan bireylerde bulunmasının arzu edildiği anlamına gelir. Değerler, toplumsal yapının gelişmesine, birlik ve beraberliğin güçlenmesine, toplumu oluşturan bireyler arasındaki bağların sağlamlaşmasına, bireylerin toplumla bütünleşmelerine yardımcı olur. Bu özellikleri, toplumun değer verdiği kavramların gelecek kuşaklarına aktarılması ve pekiştirilmesi açısından eğitimin önemli alanları arasında yer almasına yol açar. Öte yandan değerlerin karşısında olumsuz niteliklerin de var olduğu görülür. Bu olumsuz duygu ve davranışlar toplumsal yapının değer atfetmediği kavramlar olarak karşımıza çıkar. Bu kavramların toplum açısından, toplumsal yapının sağlıklı sürekliliğinin gereği olarak uygun karşılanmadıkları söylenebilir. Kişinin bir durum karşısındaki olumlu veya olumsuz tutumu veya davranışı o toplum veya

kişinin özellikleri arasında yer alır, bir başka deyişle kişiliğini oluşturur.

İyimser ve kötümser kişilik

Kişilik, "bir insanı başkalarından ayıran bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerin bütünü" olarak değerlendirilmektedir (Şimşek, Çelik, Akgemci; 2014:75). Morgan (1995)'a göre kişilik, bireyin özel ve ayırıcı davranışlarını içerir. Özel olması bireyin sıklıkla yaptığı ya da en tipik davranışlarını temsil etmektedir ve ayırt edici olması ise bireyin bu davranışlarıyla başkalarından ayrılması ile açıklanır (Ak: Efiltili, 2010:64). Jung, bütün büyük ulusların bütün sınıflarından gelen insanları yirmi yıl gözlemledikten sonra, insanların "temelde farklı iki genel tavır"dan, dışadönüklük ve içe dönüklükten birine yöneldiklerini teorik olarak kabul etmiştir. Tutumu, "ruhun/kişinin belirli bir şekilde davranması ya da tepki vermesi için hazırlıklı olma" olarak tanımlamıştır (akt. Allen, 2016:68).

Kişilik konusunda yapılan incelemelere bakıldığında, kim olduğumuzu ve başkalarını nasıl gördüğümüzü, farklı çevrelerde diğerleriyle nasıl ilişki kurduğumuzu ve başkaları hakkındaki fikirlerimizin neden zaman içerisinde değişmeden kaldığını açıklayan bir kavram olduğu görülür. Kişilik, günlük davranışlarda bireysel farklılıkların temel belirleyicisi olarak görülür; bireylerin eğitim ve mesleki başarılarını, sağlık ve yalnızlıklarını, medeni durum ve ilişki memnuniyetlerini, hatta yeme ve uyku tercihlerini etkilediği belirtilir (Ahmetoğlu, Chamorro-Premuzic, 2013:4). İnsanların kişiliklerinin neden olduğu çeşitli konular üzerindeki bu tercihleri yaşamlarını ciddi biçimde etkilemektedir. Bir durum karşısındaki olumlu veya olumsuz yaklaşım tercihi gelişmelerin seyrini değiştirebilmektedir. Kişilik Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne göre, "bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerinin

bütünü, şahsiyet" (2011: 1449) olarak tanımlanmaktadır.

"Kişilik, bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu diğer bireylerden ayırt edici, tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki biçimidir. (Cüceloğlu, 2007:405). Bazı kişilik özellikleri toplumca beğenilir, takdir edilir, onaylanır ve teşvik edilirken; bazı kişilik özellikleri toplumdaki bu kişilik özelliklerini taşıyan bireylerin dışlanmasına neden olmaktadır. Bu kişilik özelliklerinin toplumca kabul edilip olması, hem bireyin toplum içerisinde mutlu ve başarılı olarak kendisine yer edinmesi, hem de toplumun kendi kurallarına uyan bireylerden oluşarak daha dengeli bir toplum olması açısından son derece büyük önem taşır. Bu durum özellikle eğitim kurumlarının birinci basamağı olan okul öncesi, ilk ve orta öğretim aşamalarında önemli görülmesi gereken ve ihmal edilmemesi gereken bir eğitimidir. Bu gereklilik doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığının öğretim programlarının tamamında değerler eğitimi yer almaktadır. Değerler Eğitimi Yönergesinde, bu eğitimin amacı, kapsamı, dayanağı ve nasıl verileceği ele alınmıştır. 2010 yılı itibarıyla başlamış olan bu yönergede belirtilen ve öğrencilere kavratılması beklenen değerler şöyle sıralanmıştır: "Sevgi, Sorumluluk, Saygı, Hoşgörü-Duyarlılık, Özgüven, Empati, Adil olma, Cesaret, liderlik, Nazik olmak, Dostluk, Yardımlaşma, dayanışma, Temizlik, Doğruluk, dürüstlük, Aile birliğine önem verme, Bağımsız ve özgür düşünme, iyimserlik, Estetik duyguların geliştirilmesi, Misafirperverlik, Vatanseverlik, iyilik yapmak, Çalışkanlık, Paylaşıcı olmak, Şefkat-merhamet, Selamlaşma, Alçakgönüllülük, Kültürel mirasa sahip çıkma, Fedakarlık" (MEB:2015).

Toplumun temel değerlerini topladığı görülen bu çalışmaların daha olumlu ve birbirini kabul eden bir toplumsal yapı oluşturulması çabasını taşıdığı görülmektedir.

Bireyler arasındaki ilişkilerde; sıcaklık, yardımseverlik, eşitlikçilik, uyumluluk, duyarlılık gibi davranış özellikleri kabul edilen ve teşvik edilen davranış özellikleridir" (Hogg, 1997:36). Maslow, kendini gerçekleştirmiş bir kişide gördüğü bazı özellikleri şu şekilde betimlemiştir:

"Gerçeğin bilinebilecek yönlerini doğru olarak algılar. Bilinemeyecek olanların bilinemeyeceğini doğru olarak algılar. Gerçeği olduğu gibi kabul eder. Kendini olduğu gibi kabul eder. Başkalarını olduğu gibi kabul eder. Yaşamın getirdiği olayları tam anlamıyla yaşayarak tadını çıkarma eğilimindedir. Kendiliğinden hareket eder. Yaratıcı bir biçimde davranabilir. Kendine ve yaşama gülebilir. İnsanlığa değer verir ve onun sorunlarını ciddiye alır. Son derece yakın ve derin birkaç dostu vardır. Yaşamı bir çocuğun gözü ve kalbiyle görüp yaşayabilir. Gerekliğinde çok çalışır ve sorumluluğunun farkındadır. Dürüsttür. Çevresinin farkındadır, sürekli çevresini araştırır ve yeni şeyler dener. Savunucu değildir" (Cüceloğlu,2007:429).

Maslow'un özellikleri dikkatlice incelendiğinde "iyimser" in kendini gerçekleştirmiş bir birey özelliklerini taşıdığı anlaşılmaktadır. iyimserlik; olumlu duygu, yüksek moral ve motivasyon, azim ve etkili problem çözme, akademik, askeri, mesleki başarı, popülerlik, sağlıklı uzun yaşam ve travmalardan kurtulmak için önemli bir yol olarak değerlendirilirken, karşıtı kötümserlik ise; depresyon, edilemlik, başarısızlık, sosyal yetersizlik, hastalık ve ölümün bir yansıması olarak kabul edilmektedir (Peterson, 2000; Seligman, 1998, akt. Gençoğlu, Alkan, Koçyiğit, 2014:130). Cüceloğlu hüznü yüz ifadesi, durgunluk, yetersizlik duygusu, hemen yorulma, bükülüp kamburlaşma, intihar arzusu, hiçbir şeye ilgi duymama, rahat uyku uyumama, konuşmanın yavaşlaması, kararsızlık, umutsuzluk, iştahın kaybolmasını duygusal çöküntü belirtileri olarak belirtir

(2007:434). Bu düşüncelerden, kötümserliğin bir duygusal çöküntü durumu halinde, kişilik özelliği biçiminde taşıyan insanın yaşamındaki davranış tercihi olarak görülmesine neden olmaktadır.

iyimser ve kötümser kişilik kavramları konusunda Türk Dil Kurumu; "iyimser, genellikle her düşünce ve işi iyi olarak değerlendiren, kötümser karşıtı, nikbin, optimist" (2011:1237).Kötümser, her şeyi kötü yanıyla ele alan, hep en kötüyü bekleyen, kötüye yorumlayan, karamsar, bedbin, pesimist, iyimser karşıtı biçiminde tanımlanmıştır (2011:1508).

insanoğlunu daha iyi anlayabilme, davranışlarının nedenlerini sorgulayabilme düşüncesi psikoloji ve sosyal psikoloji kavramlarının gelişmesini tetiklemiştir. Kişinin kendini veya kişileri algılaması üzerine kuramlar geliştirilmiştir. Psikoloji ve özellikle sosyal psikoloji bu konuyla oldukça ilgilenmiştir.

"Korku, mutluluk ve öfke ifadeleri konusunda en uzak kabilelerden insanlar arasında ve ayrıca bunlarla Batı kültüründen insanlar arasında büyük bir görüş birliği bulunmaktadır" (Bilgin, 1988:202). Öte yandan bütün insanlar aynı şekilde öfkeli, kızgın ya da hoşgörülü veya saygılı değildir. Bütün bu duygular kişilik özelliklerinin oluşmasında önemli bir rol oynarlar ve bireylerin durumlar karşısındaki tutumlarını etkilerler. Bu nedenle gerek aile içerisinde gerekse örgün eğitim sistemi içerisinde toplumsal değerlerin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlıklı bir toplumun yetişmesi için gereklidir. Bu değerlerin kazandırılmasında ise son derece farklı yöntem ve teknikler kullanılabilir. Karikatürler de bu yöntemler ve materyaller arasında gösterilebilir.

"Karikatürler eğitimde çeşitli amaçlarda kullanılmaktadır. Karikatürün diğer görsel öğeler içinde ayrı bir yeri vardır. İçerisinde mizahı barındırdığı için etkileyici, merak uyandırıcı ve akılda kalıcıdır"(Taş, 2013:476). Karikatür, eleştirel bir bakış açısını esprili bir yolla, çizgi karakterler

üzerinden veren, çeşitli durumların veya olguların mizah, hiciv yoluyla anlatılmasına yardımcı olan bir sanat dalıdır. Konu ya da durumu çarpıcı ve çok kısa yoldan anlatması gereği, karikatürlerin uygun olanlarının eğitimde de kullanılması fikrini ortaya koymuştur. Ayrıca, karikatürler sosyal konuların araştırılmasında işe koşulabilecek işlevsel bir materyal olarak da görülür. Çünkü karikatür eleştirel bir mizah sanatı olarak özellikle sosyal içerikli güncel siyasal, teknolojik, toplumsal değer, norm ve kuralların eleştirel bir bakışı açısıyla incelenmesine olanak sağlayan özellikler taşırlar. Bu nedenle karikatürlerin, değer eğitimi sürecinde gerek öğretim gerekse değerlendirme amacıyla kullanılabilir özellikleri içerebileceği belirtilmektedir (Ersoy,2010)."Karikatür, güncel olay ya da konularla ilgili bir durumu iğneleyici, istihza edici veya abartıcı çizgi resimlerdir. Okumaya göre çok daha hızlı mesaj veren karikatürler, peşin hüküm taşıyabileceğinden ön yargıları anlamaya ve eleştirel düşünmeye yardımcı olur (Özden, 1997; Ak: Yaman, 2010).

Ülkemizde karikatür sanatı gazetelerde çizgi ile mizahın buluşması ile ortaya çıkmış, ilk mizah dergisi 1870 yılında yayımlanan Diyojen dergisi olmuştur. Siyasi hicivlere dayanan bu karikatürler Türkiye'de modern mizahın ilk örneklerini ortaya koymuştur (Çakır,2006). Osmanlı kültüründe minyatür ve Karagöz tasvirleri karikatür niteliği taşıyan ürünler olmakla birlikte bu amaca yönelik olmadıkları belirtilmektedir. Tanzimat döneminde başlayan karikatür zamanla kültürel yapı içerisinde siyasi baskılar altında gelişimini sürdürmüştür. Cumhuriyetin ilan edilmesi ve ülkede yaşananlar, özellikle siyaset ve kültürel konular karikatürün başlıca beslendiği kaynaklar arasında yer almıştır (Yetim ve Akkoyunlu, 2017).

Kamiloğlu (2013), "İttihat ve Terakki idaresi boyunca daha ziyade siyasi portreleri ön plana çıkaran dergiler yayımlanır-

ken, Milli Mücadele döneminde de kısa ömürlü mizah dergileri çıkmıştır. Bunların arasında en uzun süre yayın hayatında kalan Akbaba (1922-1977)'dir" der. 1930-1933 yılları arasında mizah dergisine rastlanılmadığı belirtilmektedir. Üç yıl süren bu durgunluğun ardından Akbaba tekrar yayın hayatına başlar ve Cemal Nadir önemli bir karikatürist olarak yeni dönem karikatüristlerin öncüsü olur.

Cemal Nadir Güler (1902-1947)

iyimser ve Kötümser karikatürlerinin sahibi Güler, ülkemizin tanınan karikatüristlerinden biri olarak bilinir. Cemal Nadir, Bursa'da, 1902 yılında doğmuştur. Sipahioğlu, gerçek anlamda, halkın arasından gelme bir sanatçı olduğunu belirtir. Babası oldukça iyi bir hattattır. Küçük mülkiye ve adli memurluklarında bulunmuştur ve oğlunun sanatla uğraşmasını istemez. Öte yandan Cemal Nadir'in oldukça küçük yaşlarda resim merakı başlar ve Cemal Nadir'in, kendi ifadesine göre, sanata "ressamlığa heves değil, resme heves olarak" atılmıştır (Öztürkçü, 2017). "Sanayi-i Nefise Mektebi (İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi) sınavlarını kazandığı halde, okula alınmayınca Nadir (asıl soyadı Güler) de ilk düş kırıklığını yaşamış oldu". Memur babasına yardımcı olmak amacıyla Bursa'da kasnakçılık ve makine çıraklığı gibi işler yapmayı denemiş ama verem hastalığından dolayı tabelacılık yapmak durumunda kalmıştır (Sipahioğlu, 2007). Bulut (2010) ilk karikatürünün 1920'de Diken' adlı mizah dergisinde yayımlandığında 18 yaşında olduğunu belirtir. 1026'da Papağan gazetesi için çizimler yapmaya başlar ama kazandıkları karnını doyurmaya bile yetmeyince Bursa'ya geri döner, tabela atölyesi açar. Kıt kanaat geçinirken 1928'de yapılan harf devrimi ile Bursa'daki bütün dükkanların, resmi dairelerin tabelalarının değişmesi gerekir ve işleri bir anda açılır.

1928'de Akşam gazetesinin önerisiyle günlük karikatürler çizmek üzere yeniden İstanbul'a gider. Amcabey tipi büyük ilgi toplar. Amcabey adıyla bir gülmece dergisi çıkarır. Karikatür ve Yücel dergilerinde çizmiş karikatürü günlük yaşamın bir parçası haline getirmiştir. Daha sonra yarattığı Efruz Bey, Tombul Teyze ile Sıkska Dayı, Dede ile Torun, Ak ile Kara, Dalkavuk, Salomon, Yeni Zengin tipleriyle kara mizahın öncüsü olmuştur. Çizgiye önem vererek yazıyı aza indirmeye çalışmış, ikinci Dünya Savaşı yıllarında Cumhuriyet' te çizmeye başlamış, 1941'de Arkadaş adlı bir çocuk dergisinin çıkarılmasında görev almıştır. Birçok karikatürcünün yetişmesine de öncülük etmiştir. Ankara Radyosu'na skeçler yazmıştır ve "Yüz Karası" adlı oyun da bunlardan biridir. Ayrıca 1937 yılına ait bir Akşam gazetesinin haberine göre, 1937 yılında her hafta Ankara'da konserler veren Yüksek Musiki Mektebi'nin yetmiş kişilik bir orkestra bulunmaktadır ve Prof. Karl Ebert'in yönetimindeki orkestra, Amca Bey'in piyes formatını yazıp Ankara'ya gönderen Cemal Nadir'in operasını sahnelemeyi de düşünmüştür" (Akt:Öztürkçü, 2017).

Cemal Nadir Güler'in başlıca eserleri, Amcabey'e Göre (1932), Karikatür Albümü (1933), Karikatür Albümü (1939), Akla Kara (1940), Dalkavuk Karikatür Albümü (1943), Seçme Karikatürler (1944), Harp Zenginleri Karikatür Albümü (1946), Amcabey Albümü (1946) biçiminde sıralanmaktadır. Ayrıca İstanbul Şehir Tiyatrolarında oynanan Yüzkarası (1949) adlı bir oyunu bulunduğu, ABD'de karikatür sergisi açtığı, Viyana'da Uluslararası Karikatür Yarışması'nda birincilik ödülü aldığı belirtilmektedir (<http://www.nkfu.com/cemal-nadir-guler-kimdir>).

Bu çalışmada, öğretmen adayı konservatuvar öğrencilerinin "iyimser ve kötümser" karikatürlerindeki değerleri tespit etmeleri ve irdelemeleri ve karikatürde

tespit ettikleri değerleri mesleki açıdan çıkarımlar yaparak değerlendirmeleri amaçlanmıştır.

Ayrıca, öğretmen adayı konservatuvar öğrencilerinin; iyimser ve kötümser karikatürlerini algılayabilme durumları, iyimser ve kötümser karikatürlerindeki değerleri tanımlayabilme durumları, iyimser ve kötümser karikatürleri hakkında neler hissettikleri, mesleki ve kişiliklerine yönelik özgüven söylemleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın değerler eğitimi, değerler eğitiminde karikatür kullanımı ve öğretmen adayı konservatuvar öğrencilerinin değer algılarının karikatürler yoluyla işlenmesine yönelik çalışmalara kaynak teşkil etmesi bakımlarından önemli olduğu düşünülmektedir.

Yöntem

Bilimsel çalışmalarda materyallerden yararlanma yaygın olarak kullanılır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmış, neden ve nasıl sorularına cevap bulabilme amacıyla durum çalışması yapılmıştır. Öğretmen adayı konservatuvar öğrencilerinin hedef, cesaret, özgüven, azim, disiplin, kararlılık, mücadele ruhu, pes etmeme, özgüven gibi değerlerinin belirlenmesine çalışılmıştır. Ayrıca öğretmen nitelikleri arasında bulunması gereken disiplin, alan hakimiyeti, insan sevgisi, öğrencilerini birey olarak yüceltme, cesaret verme gibi değerlerin öğrencilerde karikatürler yoluyla dikkatlerinin çekilmesi ve bu karikatürlerde sergilenen bu değerleri algılayıp algılamadıkları öğrenilmeye çalışılmıştır.

Araştırmada, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı son sınıfında öğrenim görmekte olan ve formasyon almakta olan öğretmen adayı konservatuvar öğrencilerinin gönüllü olarak katılımıyla çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler konservatuvar son sınıf öğrencisi ve formasyon

alıyor olma ölçütünü karşılıyor olmalarına bağlı olarak araştırma kapsamına alınmış, böylece ölçüt örnekleme yöntemine dayalı olarak örneklem oluşturulmuştur (Büyüköztürk, vd. 2011:91).

Araştırmaya formasyon eğitimi almakta olan ve katılmaya istekli, toplam 37 öğretmen adayı konservatuvar öğrencisi katılmıştır. Bunlardan 3'ü Sanat Müziği Bölümü, 11'i Halk Müziği Bölümü ve 23'ü Müzik Bölümü ile Sahne Sanatları Bölümü öğrencisidir. Müzik ve Sahne Sanatları Bölüm öğrencilerinin öğretim programları benzeştiği için aynı grupta ele alınmıştır.

Tablo 1. Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlere ve bölümlere göre dağılımı

BÖLÜM	Erkek	Kadın	TOPLAM
THM	10	1	11
TSM	3	-	3
Müzik ve Sahne Sanatları	9	14	23
TOPLAM	22	15	37

Mizah dergisi Akbaba' da yer alan iyimser ve Kötümser karikatür dizisinden değerlere yönelik ifade taşıdığı düşünülen, 3 adet görsel seçilmiştir. Çalışma grubuna çalışmanın amacı, önemi anlatılmış gerekli bilgiler verilmiştir. Yapılandırılmış görüşme yoluyla veriler toplanmıştır. Nitel araştırma tekniklerine göre çözümlenmiştir. Çalışmada elde edilen veriler betimsel analiz tekniğine uygun olarak önceden belirlenen temalara uygun olarak orijinaline sadık kalınarak özetlenmiş ve yorumlanmıştır. "Betimsel analiz yönteminde veriler görüşülenden elde edildiği şekilde değiştirilmeden alıntılar şeklinde okuyucuya aktarılır. Farklı kişilerin aynı soru hakkındaki farklı düşüncelerinin görüşülenlerden elde edildiği tarzda aktarılması esastır"(Böke vd.2010:313).

İyimser ve kötümser karikatürlerinin seçimi ise rehberlik ve psikolojik danışmanlık uzmanı ile belirlenmiştir. Karika-

türlerin öğrenci düzeyine uygun olması konusunda hassas davranılmıştır. Çalışmada sosyal psikolojide kullanılan projektif metottan da yararlanılmıştır. Projektif tekniklerin sosyal tutumları araştırmakta, bilhassa diğer ölçme vasıtalarıyla yakalanmasına imkân bulunmayan tutumların ölçülmesinde kullanılabileceği belirtilmektedir. "Bu metot ilk idrak anında açıkça otistik bir tahrife veya tutum hafızaya dayandıkça geriye dönüşlü bir tefsire yahut da resmin gerçekte temsil ettiği şeyin çok ötesinde gayet ince ve tafsilatlı izahlara imkân vermiştir" (Krechh vd, 1999:354). Projektif metotlarda katılımcıların gösterilen resimde ifade edilenlerin çok ötesinde ince fikirleri tasvir etmeleri yoluyla veriler elde edilir. Bu araştırmada da veriler gösterilen karikatürlerin katılımcılar tarafından incelenmesi ve bunlardan çıkarımlarda bulunmalarıyla elde edilmiştir. Veriler; son olarak formasyon eğitimini yürüten bir uzman kişi ile yorumlanmıştır. Öğrencilerden alınan veriler işlenirken birbiriyle tekrar eden temalar bir kez yazılmıştır.

Bulgular

Çalışmada; İyimser ve Kötümser Ressam, İyimser ve Kötümser Konferansçı, İyimser ve Kötümser Öğretmen karikatürleri materyal olarak kullanılmıştır. İyimser ve kötümser iki ressam gereçlerini almış resim yapmak üzere yola koyulmuşlar, uygun bir konu aramakta iken duvar üzerinde bir kedi görürler. Her ikisinin kediye bakış açıları son derece farklıdır. Her ikisi de resmi bitirdiklerinde birinin çizgilerinden ortaya bir aslan, diğerinden bir fare çıkar. İyimser olarak nitelendirilen ressam kediyi gülümseyen güçlü sevimli bir aslan olarak tasavvur etmiştir. Kötümser ise ancak minik ve kâğıdın küçük bir yerini kaplayan zayıf bir fare gibi görmüştür. Burada aynı zamanda her iki ressamın hayata bakış açısı da ortaya konmaktadır. İyimser neşeli sevecen bir

yapıdadır. Kötümser ise, asık suratlı ve halinden hiç de memnun görünmeyen bir kişiliktir.

Şekil 1'de verilen karikatürden öğretmen adayı öğrencilerin, hayata bakış açısının olayları değerlendirme biçiminin kişiden kişiye değiştiğini ve hangi yönden baktıklarının meslek yaşantılarında etkili olacağını anlamaları beklenmektedir. Böylece eğitim verdikleri öğrencileri yüksek niteliklere sahip, algıları açık veya tersi bir durumda gördüklerinde yapacakları çalışmaların da yönünün değişeceğini anlamalarını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu karikatürde temel değer, "sevgi", "hoşgörü", "karşındaki beğenme" ve "değer verip" olduğu gibi "kabul etme" olarak görülebilir.

Şekil 2'de verilen karikatürde, İyimser ve Kötümser bu kez birer öğretmen olarak çizilmiştir. Her ikisinin de sınıflarına girişleri son derece farklıdır. Biri öğrencileri zeki ve pırl pırl kendisini dinleyen ve öğrenmeye hazır öğrenciler olarak düşünmektedir. Diğerisi ise öğrencileri küçümseyen bir yaklaşıma sahiptir ve öğrencilerini boş öğrenmeye açık olmayan varlıklar olarak görmektedir. Bu karikatürden öğretmen adayı öğrencilerin, derslerine giderken, sınıftan içeriye girerken nasıl bir duygu ve düşünce ile girdiklerinin önemli olduğunu kavramaları, öğrencilerini nasıl hissettiklerinin onlar üzerinde olumlu veya olumsuz bir etkisinin olduğunu fark etmeleri, öğrencilerine olan davranışlarının ve onların karşındaki tutumlarının öğrencilerinin tutum ve davranışlarını da etkileyeceğini görmeleri beklenmektedir. Bu karikatürdeki temel değerler, "özgüven", "saygı", "hoşgörü", "empati", "liderlik", "nezaket" gibi değerler olarak görülebilir.

Şekil 3'te İyimser ve Kötümser konferans vermek üzere kürsüye çıkmaktadır. İyimser anlatacağı şeyleri herkesin beğeneceğinden emin ve anlatacaklarından memnun bir tavırla merdivenleri çıkmaktadır. Kürsüye geldiğinde dinleyicilerin onu ilgi

ve merakla dinlediklerini düşünmektedir. Kötümser ise yaptığı işten hiç memnun gözükmemektedir ve dinleyicileri de bir koyun sürüsü gibi görmektedir. Bu karikatürden öğretmen adaylarının, içinde “buldukları ortama olan algılarını kendilerinin oluşturduğu” düşüncesine ulaşmaları, böylece, çalıştıkları kurumu benimsemeleri, yüceltmeleri ve faydalı olmaları beklenmektedir. Bu karikatürdeki temel değerler arasında, “özgüven”, “saygı”, “güvenilirlik” gibi değerler sayılabilir. Araştırmada, yukarıda verilen karikatürler toplumun değer verdiği ve Değerler Eğitimi kapsamında yer alan olumlu tutumlar ve toplumun değer vermediği, benimsemediği ve toplumu oluşturan bireylerde hoş karşılamadığı tutumlar açısından değerlendirilmiş, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, karikatürlerde gördüklerini belirttikleri tutum ve davranışlar bu olumlu ve olumsuz tutum ve kişilik özellikleri açısından ele alınmıştır.

(Tablo 2’ye göre) Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı 2010/53 numaralı genelge ile “Bakanlığımız, değerlerimizi geliştirmeyi temel alan kültürel birikimimizi, 2003 yılından itibaren geliştirilen öğretim programlarına yansıtmıştır. Uygulamaya konulan programlarımızın temel öğeleri arasında değerlerimizde yer verilmiştir.” Açıklamasını yapmıştır. Bu genelgeye dayalı olarak hazırlanan yönergede yer alan değerler ise, Sevgi, Sorumluluk, Saygı, Hoşgörü-Duyarlılık, Özgüven, Empati, Adil olma, Cesaret, Liderlik, Nazik olmak, Dostluk, Yardımlaşma, dayanışma, Temizlik, Doğruluk, dürüstlük, Aile birliğine önem verme, Bağımsız ve özgür düşünebilme, iyimserlik, Estetik duyguların geliştirilmesi, Misafirperverlik, Vatanseverlik, iyilik yapmak, Çalışkanlık, Paylaşıcı olmak, Şefkat-merhamet, Selamlaşma, Alçakgönüllülük, Kültürel mirasa sahip çıkma, Fedakârlık biçiminde belirlenmiştir (MEB. 2015).

(Tablo 3’e göre) Bakanlığın yönetmeliğinde yer alan temel değerler, araştırma kapsamında çalışma grubuna gösterilen karikatürlerde öğrencilerin gördüklerini belirttikleri değerler ile karşılaştırıldığında genel olarak iyimser karakterinin bu değerleri taşıdığı gözlenmektedir.

(Tablo 4’e göre) Konservatuvar mezunu öğrencilerin bölüm ayrımı gözetmeksizin benzeşik kişilik özellikleri üzerinde durdukları anlaşılmaktadır. Bir öğrencinin; iyimserin “Polyannacılık” oynama ihtimalini yüksek görmesi ve bunun zararlı olduğunu söylemesi kötümserin ise baştan mağlubiyeti kabul etmesine dikkat çekmesi, bir öğrencinin ise “bakış açısına göre hayatın şekillendiğini” belirtmesi dikkat çekicidir. Burada öğrencilerin, karikatürlerdeki değerleri doğru algıladıkları anlaşılmaktadır. Bu soruya verdikleri cevapların karikatürdeki iyimser ve kötümser karakterlerinin, değerler eğitimi kapsamında ele alınan değerlerle örtüştüğü görülmektedir. iyimser kişilik özelliklerinin toplumun değer verdiği kişilik özelliklerini gösterdiği, kötümser kişilik özelliklerinin ise toplumun değer vermediği kişilik özelliklerini ortaya koyduğu ve öğrencilerin karikatürdeki ifadeden bu kişilik özelliklerini okudukları anlaşılmaktadır. Bu durum karikatürlerin, öğrencilere kazandırılmak istenen olumlu kişilik özelliklerini kazandırmada iyi bir örnek teşkil ettiği, öğretmen adaylarının mesleki yaşamlarında tercih edecekleri kişilik özelliklerini kazandırmada etkili birer örnek olabileceği anlaşılmaktadır. Bu olumlu ve olumsuz tutumların öğrencilerce doğru gözlendiği ve meslek yaşamlarını biçimlendirmelerine etkisi olabileceği düşünülmektedir.

(Tablo 5’e göre) Konservatuvar mezunu öğrencilerin karikatürlerdeki kişilerin tutum ve davranışlarından birtakım çıkarımlar elde etmeleri, karikatürlerin değerler eğitimi vermede etkili olacağı görüşünü desteklemektedir. Ayrıca öğretmen adayları formasyon öğrencilerinin hemen

tamamının her iki kişilik hakkında detaylı ve nitelikli cevap verdikleri ve gelecekteki davranışlarını oluşturması beklenen yaklaşımları irdeledikleri gözlenmektedir. Bu çıkarımlardan bir öğretmende bulunması ve bulunmaması gereken davranışlara da ulaştıkları gözlenmektedir. "Nerede Nasıl Hareket Etmesini Gerektiğini Bilmeli", "Herkes Her Şeye Değer Vermeli", "Anlatabildim mi diye sormalı, Anladınız mı diye sormamalı" gibi ifadelerin gelecekteki öğretmen kişiliklerinin oluşmasında örnek davranış niteliği ortaya koyduğu düşünülmektedir.

Diğer yandan; bir öğrenci "iyimser" in davranışlarını abartılı bulmuştur. Buradan, aşırı iyimser olmayı abartılı bulanların da olması kötümser karakterini haklı bulanların da olduğunu göstermektedir. Ayrıca çıkarımda bulunmaları, mesleki yaşamlarında bu davranışlardan olumlu olanlarını benimsemelerine, olumsuz olanları da eleştirerek bir davranış biçimi oluşturmalarına katkıda bulunmaktadır.

(Tablo 6'ya göre) Konservatuvar mezunu öğretmen aday öğrencilerin iyimser karikatürlerinde gördükleri toplumsal değerler, bölümlere göre çok az farklılıklar göstermektedir. Çalışkanlık ve hoşgörü değeri karikatürlerde gördüklerini kaydettikleri en belirgin değerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Sevgi ve saygı değerlerinin bunları takip ettiği görülmektedir. Böylece karikatürlerin çalışkanlığı vurguladığı görülmekte, öğretmen adaylarının bu değerlerin bir öğretmen üzerindeki olumlu yönlerini fark edebilecekleri düşünülmektedir. Bu değerleri benimsedikleri yönündeki bulgu ise çıkarımlarından anlaşılmaktadır.

(Tablo 7'ye göre) "iyimser ve kötümser öğretmen özelliklerini nasıl anlatırsınız?" sorusuna verdikleri cevaplardan öğretmen adaylarının, iyimser ve kötümser öğretmen kişiliğini, karikatürlerde ortaya konulan kişiliklerle bağdaştırdıkları, iki tutum arasındaki zıtlıkları açıkça tasvir ettikleri anlaşılmaktadır. Yani karikatür-

lerde betimlenen karakterlerden beklenen tutumlar ile, öğrencilerin iyimser ve kötümser karakterindeki öğretmenlerde bulunduğunu düşündükleri tutumlar arasında örtüşen bir benzerlik vardır. Buradan karikatürlerin iyimser ve kötümser öğretmen karakterini son derece iyi yansıttığı anlaşılmaktadır. Böylece öğretmen adaylarının bir eğitimcide bulunan kişilik özelliklerinin karşılarındaki öğrenci topluluğunu nasıl etkileyebileceğini de irdelenebilecekleri ve bu iki karakteri karşılaştırırken kendilerinin eksik yönlerini de tespit edebilecekleri fark edilmiştir. Buna bağlı olarak, kendilerinin en olumlu buldukları davranış özelliklerini ve tutumlarını belirtmeleri istenmiştir.

(Tablo 8'e göre) "iyimser ve kötümser öğretmen özelliklerini nasıl anlatırsınız?" sorusuna verdikleri cevaplardan öğretmen adaylarının olumsuz özellikler konusunda "günü kurtarmaya çalışan, kendine ve topluma faydası yok, bilgilerine güvenmeyen, eleştirel bakan, insanları rahatsız eden, çevresine sürekli kötü enerji yayan, kendisine saygısı olmayan, insanların hiçbir değeri yok" gibi olumsuz özellikler sıraladıkları görülmektedir. Bu özellikler mesleki yeterlikleri olmayan, mesleğini gerektiği gibi yerine getirmeyen öğretmen özellikleri olarak karşımıza çıkmakta ve öğrencilerin olumsuz öğretmen özellikleri konusunda hemfikir oldukları gözlenmektedir.

(Tablo 9'a göre) Öğrencilerin kendilerinde buldukları olumlu tutum ve davranışlara bakıldığında, kendilerine karşı olumlu tutumlar içerisinde buldukları gözlenmektedir. Buradan katılımcıların olumlu düşünceyi tercih eden, iyimser nitelikleri benimseyen bireyler oldukları düşüncesine ulaşılmıştır. Bu durumun özellikle müzik öğretmeni adayları olarak, genel müzik eğitimi verecekleri okullarda yetenekli yeteneksiz ayırımı yapılmaksızın girecekleri derslerde karşılaşacakları öğrencilere gösterecekleri davranışlarını da

etkilemesi beklentisiyle oldukça büyük önem taşımaktadır. Buradan yola çıkarak öğretmen adaylarına kendi müzik derslerinde yapmaktan hoşlanacaklarını düşündükleri tutum ve davranışları belirtmeleri istenmiş, aşağıdaki cevapları verdikleri görülmüştür.

(Tablo 10'a göre) Öğrencilerin görüşlerine bakıldığında kendi alanlarına yönelik bilgileri aktarmaya yönelik tutum ve davranışların ağırlık kazandığı söylenebilir. Ayrıca olumlu tutumlara eğilimlerinin de yüksek olduğu belirtilebilir.

(Tablo 11'e göre) Kendi derslerine yönelik olumsuz tutum ve davranışlar incelendiğinde dersi boş geçirme, sadece anlatma, kibirli davranma, öğrencilere saygısız ve kötü davranma gibi olumsuz tutum ve davranışları sergilemekten hoşlanmayacaklarını daha sık belirttikleri görülmektedir.

(Tablo 12'ye göre) Yukarıdaki tabloda belirtilen görüşler incelendiğinde öğretmen adaylarının kendilerine karşı oldukça olumlu görüşler ortaya koydukları, kendi müzik derslerine yönelik bir tutum geliştirdikleri, başarılı olacakları ve olamayacakları konular üzerine bir fikir ortaya koydukları görülmektedir. Özellikle olumlu ve iyimser olarak nitelendirilecek tutum ve davranışları benimsedikleri, olumsuz ve kötümser nitelikteki davranışları kendi müzik derslerinde göstermeme eğiliminde oldukları anlaşılmaktadır. Öğretmen adayı öğrencilerin, karikatürlerin yardımıyla gelecekte gösterecekleri müzik öğretmeni kişiliğini gözlerinde canlandırdıkları gerek eğitimci davranışları gerekse müzik öğretmeni olarak branşına yönelik tutum ve davranışları gözden geçirdikleri anlaşılmaktadır.

(Tablo 13'e göre) Müzik derslerinde başarılı olamayacaklarını düşündükleri konulara bakıldığında Türk Halk Müziği Bölüm öğrencilerinin koro yönetmek konusunda, Müzik ve Sahne Sanatları öğrencilerinin ise Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği konularında başarılı olama-

yacaklarını düşündüklerini belirttikleri görülmektedir. Bu iki cevap alan eğitimlerinin bir sonucudur. Öte yandan Müzik ve Sahne Sanatları öğrencileri başarılı olma konusunda daha kaygılı görünmektedir.

(Tablo 14'e göre) Müzik öğretmenlerini diğer tüm branşlarda olduğu gibi meslektaşlarıyla olan ilişkilerinin meslek yaşamlarına önemli katkıları bulunmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin beğenilecek tutum ve davranışlarının tespit edilmesi ve kendilerince fark edilmesi büyük önem taşımaktadır.

(Tablo 15'e göre) Meslektaşlarının gözüyle kendilerinde hangi tutum ve davranışların beğenileceği ve beğenilmeyeceğine yönelik bu soru, öğretmen adaylarının, kendilerini bir başka gözle değerlendirebilmelerine olanak tanımak amacıyla sorulmuştur. Bazı öğrencilerin bu soruyu yanıtlamaktan kaçındığı görülmüştür. Bir öğrencinin dürüstlüğü, yardımseverliğini, sevgi ve saygı gibi tutumlarının meslektaşlarınca hem beğenilecek hem de beğenilmeyecek tutum ve davranışları arasında belirtmesi, bu değerlerin herkes tarafından olumlu olarak algılanmadığını düşündüğünü göstermektedir. Bu durum öğretmen adayının endişeli bir bakış açısına sahip olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bu öğretmen adayının kötümser olmamakla birlikte iyimser bir tutum içerisinde de olmadığı anlamına gelebilir. Bir başka öğrenci "bilemedim" cevabı vermiştir. Bu öğrencinin kendisini mesleki ilişkilerdeki tutum ve davranışları açısından yeterince tanımadığı ve nasıl davranabileceğini kestiremediği anlaşılmaktadır. "Sevilmeyecek Bir Özelliğim Yok" diyen bir öğrencinin ise, mesleki ilişkilerdeki tutum ve davranışları açısından kendisine karşı diğerlerinden çok daha yüksek bir olumlu tutum sergilediği görülmektedir. Verilen cevaplardan öğrencilerin büyük çoğunluğunun mesleki ilişkilerdeki tutum ve davranışları açısından kendilerine karşı olumlu bir görüşe

sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bu görüşler doğrultusunda formasyon almakta olan öğrencilerin büyük çoğunluğunun iyimser bir yaklaşıma sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 16 incelendiğinde öğrencilerin almış oldukları formasyon eğitiminin mesleki yeterlikler açısından onların farkındalıklarını arttırdığı gözlenmektedir. Öğretmen adayı konservatuvar öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmelerine de katkı sağladığı söylenebilir.

Tablo 17, öğrencilerin içinde buldukları durumu, iyimserlik ve kötümserlik açısından nasıl algıladıklarına yönelik bir değerlendirme yapmak üzere, almış oldukları formasyon eğitiminin öğretmenlik mesleğine olan bakış açılarını ne şekilde etkilediğini göstermektedir. Verilen cevaplara bakıldığında, bazı öğrencilerin bu soruyu yanıtlamaktan kaçındığı görülmüştür. Bir öğrencinin "formasyon ticarete ve eziyete dönüştü" ifadesi ise oldukça dikkat çekicidir. Öğretim yöntemi ve tekniklerinin uygulamalı olarak verilmemesi bir öğretmen adayı tarafından kötümser görüş olarak dile getirilmiştir. Ayrıca belirtilen görüşlerden müzik öğretmeni adaylarının öğretmenliğin genel niteliklerini teorik olarak ve müzikle ilgili olmayan yönünün ele alındığını belirttikleri görülmektedir ve bu durum onların formasyona kötümser bir bakış açısıyla yaklaşmalarına yol açmaktadır. *"Birçok bilginin hayatım boyunca ilgimi çekeceğini düşünmüyorum", "Öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamalı olmadığından eksik kaldı", "Daha özel ve müzikle ilgili bir formasyon eğitimi verilmelidir", "Eğitimin süresi kısa, bazı dersler gereksiz, zorlandık"* biçiminde ifadelerin bu kötümser bakış açısını ortaya koyan ifadeler olduğu düşünülmektedir. Burada öğretmen adaylarının müzik eğitiminin verilmesi konusunda iyimser bakış açılarının geliştirilmesi için, müzik eğitiminin diğer alanlardan farklı ve çok

daha uygulamalı bir alan olması, müzik derslerinde verilecek bilgi ve becerilerin daha fazla uygulamaya dönük çalışmalarla yürütülecek olması, öğretim yöntemlerinin farklılaşmasını gerektirmesi gibi nedenlere dayalı olarak, mesleki becerilerini geliştirecek bir eğitimin verilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Mesleki alanlarına olan hâkimiyetlerinin derslerinde geliştirecekleri iyimser yaklaşımı besleyeceği düşünülmektedir. Mesleki alanlarındaki birikim ve aktarma becerilerinin iyimser bakış açılarını arttıracakı anlaşılmıştır.

Üç karikatürde gözlemlenen iyimser davranışlarındaki özgüvenin de aslında iyimser karakterinin bilgi ve becerisinden gelen bir özgüven ve kendisini başarılı bulma duygusunun bir dışa yansımaları olduğu söylenebilir. Maslow'un kendini gerçekleştirmiş bir bireyde rastlanan özelliklerin iyimser insanı ortaya koyması da aslında iyimser bakış açısının her bireyde geliştirilebileceği düşüncesini uyandırmaktadır. Buradan özellikle öğretmen adaylarına verilecek eğitimin onların mesleki becerilerinin ve bilgilerini öğrencilere aktarma becerilerinin geliştirilmesiyle orantılı olacağı görüşü ortaya çıkmaktadır. Yani bir öğretmen adayının, alan yeterlikleri ve öğretmenlik becerilerinin geliştirilmesi ile mesleki alanda iyimserlik becerisi de kazanabilir. Bir diğer deyişle, mesleki alanda kendisini gerçekleştirmiş olması iyimser bir yaklaşım kazanmasına yardımcı olmaktadır.

Tartışma ve sonuç

Eğitimin her dalı etkili öğrenme ve öğretme yöntemlerini işe koymayı gerektirmektedir. Günümüzün öğrenci yapısı çok daha aktif ve kısa zamanda sonuç almayı gerektiren bir yapıya sahiptir. Karikatürler bu açıdan uygun öğrenme materyalleri olarak kullanılabilir ve eğitim alanına özel karikatürler öğrencilerin daha aktif düşünmelerini eleştirmelerini ve değerlendirmelerini mümkün kılabilir.

Özellikle değerler eğitiminde veya tutum, davranış gelişimi gibi durumlarda karikatürlerin kullanılabilmesi, sosyal bilgiler, fen ve Türkçe öğretiminde kullanıldığı gibi (Melanlıoğlu, Tayşi ve Özdemir, 2012; Karakuş, Palaz, Kılcan ve Çepni, 2012; Taş, 2013) müzik eğitiminde de kullanımının yararlı olabileceği söylenebilir.

Sanat eğitimi uzun ve meşakkatli bir süreç istemektedir. Öğrenciden bireysel ve toplu derslerde edindiği bilgi, beceri ve tecrübeleri en verimli şekilde gerçek yaşantıda; öğretmenlik mesleğinde kullanması beklenir. Öğretmenlik ise farklı becerileri gerektiren bir alandır. Bu alanın öğrencinin seviyesine göre eğitim verme ve öğrencinin ihtiyaçlarını dikkate alma gibi gerekleri bulunmaktadır.

Öğretmen adayları konservatuvar öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini yerine getirme konusunda genel olarak özgüvenli oldukları görülmüştür. Kendi derslerini nasıl yürüteceklerine ve nasıl yürütmeyeceklerine yönelik olumlu ve olumsuz bazı görüşler ortaya koymalarından, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği temel değerleri benimsedikleri söylenebilir. Öte yandan alan bilgisi ve öğretmenlik becerileri konusunda kendilerini yeterli veya yetersiz bulmalarının, mesleklerine yönelik iyimser ve kötümser görüşlerini beslediği de ifade edilebilir. Kendi alanlarına yönelik öğretim yöntemleri konusundaki yeterlikleri öğrencilerin bakış açılarını etkilemektedir.

Karikatürler öğrencilerin kendilerinin eksikliklerini, mesleki ilişkilerde hangi tutum ve davranışlarının beğenilip beğenilmeyeceğini düşünmelerine yol açmış, kendilerinde gördükleri olumlu ve olumsuz tavırların neler olabileceğini fark ettikleri ve rahatlıkla dile getirebildikleri görülmüştür.

Öğrencilerinin çoğunluğunun karikatürlerden yaptıkları çıkarımlar eksiklerini görebilen ve zaman içerisinde eksiklerini

giderebilecek kişilik özelliklerine sahip oldukları düşüncesine ulaştırmıştır.

Öğrencilerin kaygılı, kötümser ve mutsuz oldukları konular da bulunmaktadır. Tablo 17'de dile getirilen atanamama korkusu, yetersiz öğretmenlik eğitimi alma, kendi alanı dışındaki konuları öğretme (sanat müziği bölümü öğrencilerinde batı müziğine yönelik, müzik ve sahne sanatları bölümü öğrencilerinde sanat ve halk müziklerine yönelik bilgi eksikliğinden kaynaklanan) çalma ve söyleme konularında eksiklikleri olduğunu düşünme bunlardan bazılarıdır.

Kötümser kişiliği doğru algılamaları ve bu özelliklerin olumsuz yönlerini görmeleri olumlu bir durum olarak nitelendirilmektedir. Kendilerini eleştirmeleri ve ne tür davranışları sergilemenin yanlış olduğunu görmüş olmaları olumlu bir özellik olarak nitelendirilebilir.

Karikatürlerin öğrencilerin kendilerini keşfetme ve tanıma isteklerini, sevgi, saygı, hoşgörü, idealist olma, gibi insani değerleri, olumlu bakış açıları gelecek için ümit vaat etmektedir.

Duygu yoğunlukları ve duygusal tutum ve davranışlarının ise meslek yaşantılarında bazı sorunlar yaşayabileceklerinin bir belirtisi gibi görülmektedir. Konservatuvar eğitiminin bir alanda uzmanlık eğitimi olduğu dikkate alındığında öğrencilerin bazı konularda aşırı titiz davranmaları normal karşılanmalıdır. Öte yandan müzik eğitiminin ilk, orta ve lise düzeyinde verilen genel müzik eğitimine bakıldığında, yetenekli ve yeteneksiz ayırımı yapılmaksızın, her bireye verilen bir eğitim olması nedeniyle, bu kurumlardaki öğrencilerden her konuda başarılı olmalarını beklemek son derece sakıncalıdır. Bu nedenle genel müzik eğitimi verilen kurumlardaki öğretmenlik kişiliğinin, öğretmen adaylarının konservatuvar eğitimi süresince tanıdıkları öğretmen kişiliğinden farklı olduğunu anlamaları gerekmektedir.

Araştırmanın sonucunda öğretmen adayı konservatuvar öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik bazı değerlere ilişkin algılarının “iyimser ve kötümser” karikatürleri yoluyla pekiştirilebileceği ve bazı temel öğretmenlik değerlerinin karikatürler yoluyla tanıtılabileceği, değerler eğitiminin karikatür gibi materyallerle oldukça açık bir şekilde ifade edilerek bu değerlerin mesleki alanlarda ve mesleki yeterliklerle paralel olarak geliştirilmesinin karikatürler yoluyla etkili ve çarpıcı bir şekilde aktarılmasına olanak sağlayacağı anlaşılmıştır. Özellikle mesleki eğitim verilen alanlarda karikatürlerin mesleki davranışlara yönelik bir eleştirel görüş geliştirebileceği ve meslek sahiplerinin kendilerini değerlendirmelerine olanak sunacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

Ahmetoğlu, G., Chamorro-Premuzic, T. (2013). Personality 101. New York: Springer Publishing Company.

Akbaş, O. (2008) Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. Değerler Eğitimi Dergisi Cilt 6, No. 16, 9-27, Aralık 2008].

Allen, B. P. (2016) Personality Theories : Development, Growth, and Diversity. 5th.ed. New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Ateş, Ö.T. (2017) Türkiye’de Değerler Eğitimi Uygulamalarının Öğrencilere Kazandırılması İstenen Olumlu Özellikler Üzerindeki Etkisi. Değerler Eğitimi Dergisi Cilt 15, No. 34, 41-60, Aralık 2017.

Bilgin, N. (1998). Sosyal Psikolojiye Giriş, izmir: izmir Kitaplığı.

Böke, K. vd. (2010) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Ed. Kaan Böke. İstanbul: Alfa Yay.

Bulut, S. (2010) Şaka, alkiş ve hazır cevaplarıyla nüktedan Cemal Nadir. İstanbul: Pupa Yay.

Büyüköztürk, Ş. vd. (2011) Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yay.

Cüceloğlu, D. (2007). İnsan ve Davranış Psikolojisinin Temel Kavramları, İstanbul: Remzi Yayınevi.

Çakır, H. (2006) Tarihimizin İlk Mizah Dergisi Diyojen’in Kapatma Cezalarına Yine Mizahi Yoldan Gösterdiği Tepkiler. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2006:161-172.

Dilek, A. (2017) Feridun Oral’ın Resimli Hikaye Kitaplarındaki Değerlerin İncelenmesi. Değerler Eğitimi Dergisi Cilt 15, No. 33, 61-86, Haziran 2017].

Efiliti, E. (2010) Bazı Değişkenlere Göre Saldırganlık. Konya: Eğitim Akademi Yay.

Eggen, P., Kauchak, D. (1994) Educational Psychology Classroom Connections. New Jersey: ASimon & Schuster Com.

Ersoy, A. (2010) İlköğretimde Değer Kazanımlarının İncelenmesinde Karikatür Kullanımı: Dayanışma Değeri Örneği. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2010, 29 (2), 79-104.

Gençoğlu, C., Alkan, E., Koçyiğit, M. (2014) Bir Mit Olarak İyimserlik; Kızlar Mı Erkekler Mi Daha İyimser? Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. Yaz-2014 Cilt:13 Sayı:50 (129-138) www.esosder.org

Hogg, M. (1997). Sosyal Psikolojik Açından Grupta Bütünleşme, Çev: Aliye Mavili Aktaş, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Johada, G. (2011). Sosyal Psikoloji Tarihi, Çev: Şeyda Başlı, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Kamiloğlu, Z. (2013) Penguen Dergisinden Hareketle Türk Karikatür Tarihinde Mizahın Saldırı İşlevi. Millî Folklor, 2013, Yıl 25, Sayı 98.

Karakuş, U.T., Palaz, T., Kılcan, B.T. ve Çepni, O.T. (2012) Sosyal Bilgiler Müfredatında Yer Alan Çevre Sorunları Konularının Öğretiminde Karikatür Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 32(2), 363.

Krech, D., S.R. Crutchfield (1999). Sosyal Psikoloji, Çev: Erol Güngör, İstanbul: Ötüken Yayıncılık.

MEB. (2015) Değerler Eğitimi.

http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/34/39/749197/dosyalar/2015_02/09093609_degerleregitiimi.pdf (Erişim Tar: 12.01.2018)

Melanlıoğlu,D.Tayşi,E.K. ve Özdemir,B.(2012) Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karikatür Kullanımı. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Yıl/Year: 2012 ♦ Cilt/Volume: 9 ♦ Sayı/Issue: 19, s. 241-256.

Özakupınar, Y. (2000). Psikolojinin Kavramsal Yapısı. İstanbul: Ötüken Yayıncılık.

Öztürkçü,i. (2017) Cemal Nadir'in "Fotoğraf Tahlilleri"ne Göre Şair ve Yazarlar. Dil ve Edebiyat Araştırmaları, Güz, 2017; (16) 121-163 ISSN: 1308-5069 - E-ISSN: 2149-0651

Sipahioğlu, A . (2007). Bir Kimlik: Cemal Nadir. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi (Yedi), (1), 66-71. Retrieved from

<http://dergipark.gov.tr/yedi/issue/21834/234764>

Şimşek, M.Ş., Çelik, A., Akgemci, T. (2014) Davranış Bilimleri. Konya: Eğitim Yayınevi.

Taş, M. (2013) Karikatür Destekli Fen Öğretimine İlişkin Bir Araştırma: ilköğretim 6. Sınıf Yaşamımızdaki Elektrik Ünitesi Örneği. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 26 (2), 2013, 473-500

TDK. (2018) <http://www.tdk.gov.tr> (Erişim Tar: 12.01.2018)

Türk Dil Kurumu (2011). Türkçe Sözlük, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yaman, H. (2010) Bir Öğretim Aracı Olarak Karikatür: Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma.Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,10(2)-Bahar.2010.1215-1242.

Yetim,F.,Akkoyunlu,S.B.(2017) Türk Modernleşmesine Erken Cumhuriyet Dönemi Basımında Karikatür Üzerinden Bir Bakış. Tarih ve Gelecek Dergisi, Aralık 2017, Cilt 3, Sayı 3.

Teacher candidate conservatory student's value perception: the example of optimistic and pessimistic caricatures

Extended abstract

Pedagogical formation training, which they receive when they arrive in the last classroom is becoming a tight and hasty process, and they find themselves as having completed the formation before they realize what the teacher personality traits are. "Personality is a form of relationship which individual builds up both inside and outside is distinctive from other individuals, coherent and structured (Cüceloğlu, 2007:405). Some personality traits are socially appreciated, approved and encouraged; some personality traits cause the exclusion of individuals who have these personality traits in society. Based on this requirement, values education is included in the curriculum of the Ministry of National Education. In the Values Education Directive, the purpose, scope, basis, and how to provide this training is discussed. The values stated in this direction which started in 2010 and expected to be taught to the students are as follows: "Love, Responsibility, Respect, Tolerance-Sensitivity, Self-confidence, Empathy, Fairness, Courage, Leadership, Being Gentle, Friendliness, solidarity, cleanliness, trustworthiness, honesty, respect for family, independent and free thinking, optimism, development of aesthetic feelings, hospitality, patriotism, doing goodness, diligence, sharing, compassion-charity, greeting, humility, cultural heritage, sacrifice. Cüceloğlu expresses emotional depression as a sad face expression, stagnation, feelings of inadequacy, immediate fatigue, bending and kinking, desire for suicide, no interest in anything, comfortable sleeping, slowing of speech, indecision, hopelessness, loss of appetite (2007:434). Cemal Nadir Güler was a caricature artist who had lived between (1902-1947). The comics he painted were a part of his daily life of his era. His work has great value and importance for Turkish Culture.

In this study, it was aimed to examine the values in the caricatures of "optimistic and pessimistic" of the candidate teacher conservatory students and to evaluate the values they found in the caricature by making inferences professionally.

Qualitative research methods were used in the research, and case studies were conducted to find answers to why and how. Through the Optimistic and Pessimistic characters of Cemal Nadir Güler, it has been tried to investigate how the students who are candidate teachers are perceiving the values related to the teaching profession. Three caricatures were shown to students and the answer was searched within the scope of this research for the questions "What are the Personality Characteristics of the Optimistic and Pessimistic Characters of the Students Who See in Comics?", "What are the Implications of Students from the Attitudes and Behaviours of the Caricatures of the People" and "What Are the Following Values in Their Optimistic and Pessimistic Comics? The answers to the questions are intended to identify situations in which they perceive values related to the teaching profession.

In this research, study group was formed with the participation of volunteer candidates from conservatory students who are studying at the last grade in the 2017-2018 academic year of Afyon Kocatepe University State Conservatory and taking pedagogical formation.

Three visuals, which are thought to carry expressions about values from the Optimistic and Pessimistic comics series in the Humor magazine *Akbaba*, were chosen. The aim of the study group was given information about the importance of the study. Following the presentation of the caricatures, a written interview was held via a structured interview. It has been resolved according to qualitative research techniques. The data obtained in the study are summarized and interpreted in accordance with the descriptive analysis technique, in keeping with the original theme, in accordance with the predetermined theme. When the data from the students are processed, the repeating themes are written once.

What are the Personality Features of Optimistic and Pessimistic Characters you see in Comics? It was determined that the optimistic and pessimistic characters in the cartoon corresponded to the values covered in the values of education. It has been seen that students read in this way;

the optimistic personality traits show the personality traits that the society values, the pessimistic personality traits reveal the personality traits that the society does not appreciate.

What are your inferences from the attitudes and behaviours of people in comics? In their answers, it has been observed that almost all of the teacher candidates of pedagogical formation students gave detail and qualified answer about two characters of caricatures and examined of their approaches that are expected to shape their future behaviour. From these inferences, it is observed that they have attained a teacher and attained behaviors that should and should not exist.

Which optimistic and pessimistic caricatures do you see? The answers they have given was identified as the most prominent values is that of values of hard work and tolerance. It seems that values of love and respect followed them.

It has been understood that comics can be a good material in values education, attitude, behaviour of development.

Emotional intensities and emotional attitudes and behaviours are seen as a symptom of some problems in their professional life. Considering that conservatory education is an area specialist training, it is normal that students should be extremely sensitive in some issues. On the other hand, when observing general music education given at primary, secondary and high school level of music education, it is extremely inconvenient for students from these institutions to be successful in every subject, because there is a training given to each individual without any discrimination of talented and non-talented. For this reason, it is necessary to understand that the teaching personality in the institutions that are given general music education is different from the teacher personality that the teacher candidates know during conservatory education.

As a result of the research, it has been understood that the values education can be understood clearly by expressing the materials like caricature and these values can be created in the professional fields in parallel with the professional competences. Especially in the areas of professional training, it is thought that comics can develop a critical view of professional behaviour and allow professional owners to evaluate themselves.

Keywords

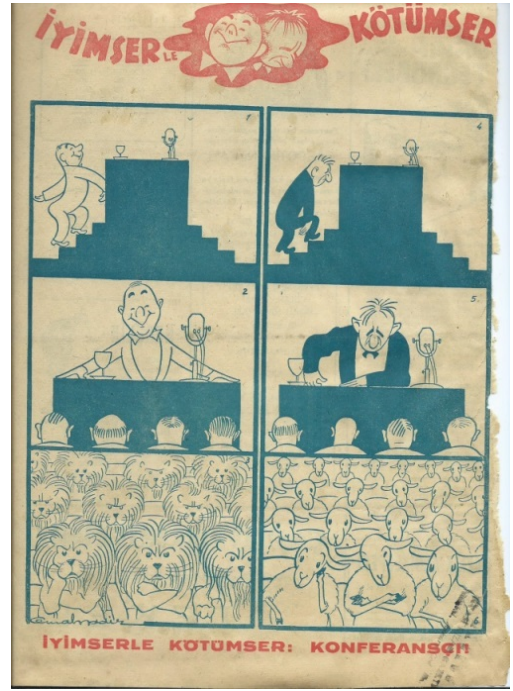
values perception, caricatures, optimistic, pessimistic, teacher candidate.

Şekil 1. İyimser ve Kötümser ressam

Şekil 2. İyimser ve Kötümser öğretmen

Şekil 3. İyimser ve Kötümser konferansı

Tablo 2. Değerler eğitimi yönergesinde yer alan olumlu ve olumsuz tutumlar

Değerler Eğitiminde Yer Alan Olumlu Tutumlar	Olumsuz Tutumlar
Sevgi, Sorumluluk, Saygı, Hoşgörü-Duyarlılık, Özgüven, Empati, Adil olma, Cesaret, Liderlik, Nazik olmak, Dostluk, Yardımlaşma, dayanışma, Temizlik, Doğruluk, dürüstlük, Aile birliğine önem verme, Bağımsız ve özgür düşünebilme, iyimserlik, Estetik duyguların geliştirilmesi, Misafirperverlik, Vatanseverlik, iyilik yapmak, Çalışkanlık, Paylaşımçı olmak, Şefkat-merhamet, Selamlaşma, Alçakgönüllülük, Kültürel mirasa sahip çıkma, Fedakârlık.	Nefret, Sorumsuzluk, Saygısızlık, Duyarsız, umursamaz, Güvensiz, Korkak, Kaba, Düşmanlık besleyen, Samimiyetsiz, Yardımlaşmayan, Bencil, Kötümser, Olumsuz, Tembel, Dürüst olmayan, Çıkarıcı, Merhametsiz, acımasız, Kendini beğenmiş, kibirli, Kötümserlik.

Tablo 3. Türk halk müziği ve Türk sanat müziği bölümü öğrencilerinin karikatürlerde gördükleri iyimser ve kötümser karakterlerindeki kişilik özelliklerine ilişkin görüşleri

“Karikatürlerde Gördüğünüz iyimser ve Kötümser Karakterlerindeki Kişilik Özellikleri Nelerdir?”

Bölümler	iyimser	Kötümser
THM	Çalışkanlık Işık saçan Dikkat çeken Dürüstlük Güvenilirlik Güvenli işine sadık iyi davranışlı Katkı sağlamaya çalışan Hoşgörülü Mutlu Neşeli Ortamı olumlu etkileyen Özgüvenli Özverili Sevinçli Toplumunu önemseyen Yardımsözer	Amacı Yok Güven Vermiyor Her Şeye Soğuk Kaygılı Kötü Davranışlı Mutsuz Ortamı Olumsuz Etkileyen Yaşamı Elinden Kaçırılmış, Kötümser
TSM	Doğru ve Sıcak Yaklaşımlı istekli	Çekingen İlgisiz Korkak

Tablo 4. Müzik ve sahne sanatları bölümü öğrencilerinin iyimser ve kötümser karikatürlerinde gördükleri kişilik özelliklerine ilişkin görüşleri

Bölüm	İyimser	Kötümser
Müzik ve Sahne Sanatları	Azimli	Aciz
	Başarılı	Başarısızlık
	Cesur	Bıkkın
	Değer veren	Bilgisiz
	Egolarını aşmış	Eksikleri olan
	Enerjik	Bir şeyler eksik
	Etkili	Çaresiz
	Güzel bakan	Çekingen
	Hayata bakış açısı geniş	Değer vermeyen
	Hayata olumlu bakan	Duygusuz,
	Hayattan zevk alan	Hayat enerjisi bitmiş
	Her şeyi iyi yönleri ile gören	Hayatı sevmeyen
	Hoşgörülü	Hayattan tat almayan
	İçi güzel	Her şeyi küçük görüyor
	İnsanları yücelten	Hor gören
	İşine adapte olan	İşini sevmeyen
	İşini seven	Kararsar
	İyi niyetli	Karanlık düşünceli
	İyilik	Kendine ve başkasına faydası olmayan
	İyiliksever	Kötü
	Keyifli	Kötü bakan
	Motive eden	Kötüye yoran
	Mutlu	Negatif
	Özgüveni yüksek	Olumsuzluğu bütün hayatına yansıtan
	Parlak fikirli	Öğrenilmiş çaresizlik
	Pozitif	
Sevecen		
Sıcak		

Tablo 5. Öğrencilerin iyimser ve kötümser karikatürlerindeki kişilerin tutum ve davranış özelliklerinden çıkarımları

"Karikatürlerdeki Kişilerin Tutum ve Davranışlarından Çıkarımlarınız Nelerdir?"		
Bölümler	iyimser	Kötümser
THM	Anlayışlı olmalı Dürüst olmalı Faydalı olmalı Anlamlı olmalı Hayata yön verebilmeli İleri görüşlü olmalı Mutlu olmalı Sevgi dolu olmalı Toplum içerisinde daha sosyal ve oturmuş itibari ile güvenli bir kişilikte olmalı	Abartan olmamalı Dolandırıcı olmamalı Işık vermeyen olmamalı Konulara hâkim değil Kötümser olmamalı Mutsuz olmamalı Sıkılan olmamalı Umursamaz olmamalı Yalancı olmamalı
TSM	Hayata karşı pozitif olmalı. Nerde nasıl hareket etmesini gerektiğini bilmeli	Kötü bir örnek olmamalı Yapmamamız gereken hataları gördüm
Müzik ve Sahne Sanatları	Anlatabildim mi diye sormalı Cesaretli olmalı. Çalışkan olmalı. Emin olmalı. Enerji vermeli Hayata karşı güzel bakan bir kişilik olmalı Hayatı pozitif görmeli yardımsever olmalı. Herkes her şeye değer vermeli iyi insan olmalı. iyi düşünmeli iyi huylu olmalı. iyilik saçmalı Kendisini ve çevresini üretken ve yararlı bireyler haline getirmeli Sıcak kanlı olmalı. Mutlu olmalı. Özgüveni yüksek olmalı.	Anladınız mı diye sormamalı Çekimser olmamalı Hayata olumsuz bakarsak mutsuz oluruz. Hayatı negatif görmemeli Hayattan bıkmamalı Hiçbir şey için çaba sarf etmeyen bir kişilik olmamalı Korkak olmamalı Karanlık düşünceli olmamalı Kötü düşünceli olmamalı Küçümsememeli Sıkıcı olmamalı Sıkıntılı olmamalı Kötülük saçmamalı Yarardan çok zarar veren bir kişilik olmamalı Yılgın olmamalı

Tablo 6. Öğrencilerin iyimser ve kötümser karikatürlerinde gördükleri toplumsal değerlerin dağılımı

"iyimser ve Kötümser Karikatürlerinde Aşağıdaki Değerlerden Hangilerini Görüyorsunuz?"					
	THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları	Cevap Verenlerin Toplamı	TOPLAM
	f	f	f		
Çalışkanlık	8	3	19	30	34
Hoşgörü	7	2	20	29	34
Sevgi	7	3	18	28	34
Saygı	7	3	18	28	34
Başkasını Düşünme	4	2	14	20	34
Dürüstlük	5	2	14	21	34
Yardımseverlik	7	2	12	21	34
Yiğitlik	4	2	9	15	34
Alçak Gönüllülük	1	3	10	14	34
Dayanışma	3	1	8	12	34

Tablo 7. Öğrencilerin, iyimser ve kötümser öğretmen kişiliğine yükledikleri tutumlar (iyimser özellikler)
"İyimser ve Kötümser Öğretmen Kişiliklerini Nasıl Anlatırsınız?" (İyimser Özellikler)

THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
Anlayışlı	Açık ve net	Başarılı ve yüksek hedefleri olan
Değer veren	Alçakgönüllü	Başarılı ve zeki biri
Disiplinli	Çevresini güzelleştiren	Çevresine ışık saçan
Gerçek bir eğitimci	Hedefi var	Değer ve önem veren
Hayattan zevk alan	Saygılı ve sevgili	Dünyayı güzel görüyor
inançlı,		Etrafında sevilen değer gören
insanlara güven veren		idealleri var
işine sadık		Güzeli gören
Kendisine ve topluma yararlı		Hayatı pozitif gören yaşantısına katan
pozitif yaklaşan		Hayatı seven
Mutlu		Her şey güzel tarafından bakan, iyi niyetli
Olumlu düşünen ve etkileyen		Hoşgörülü
çaresiz anlarda bile umudu		işini severek yapan
aşıl原因an, insanlara güvenen		iyi bakıyor
Hoşgörülü		iyimser
Sevgi dolu		Kendisini geliştirmek isteyen bir kişilik
		Mesleğine saygısı var
		Olumlu gören
		Öğrencilerin anlama kabiliyetini yüksek
		gören
		Pozitif düşünceli
		Sevgi dolu
		Üreten

Tablo 8. Öğrencilerin, iyimser ve kötümser öğretmen kişiliğine yükledikleri tutumlar (kötümser özellikler)
"İyimser ve Kötümser Öğretmen Kişiliklerini Nasıl Anlatırsınız?" (Kötümser Özellikler)

THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
Günü kurtarmaya çalışan,	insanları rahatsız	Başarısız ve olumsuz ürün veren, negatif enerji veren,
Kendine ve topluma faydası	eden,	Çevresine sürekli kötü enerji yayan,
yok, bilgilerine güvenme-	Net ve açık değil,	Çok bilmiş bile olsa eksiklikleri var,
yen,		Dünyayı karamsar gören, olumsuz gören, kötü bakı-
Olumsuz düşünen ve etki-		yor,
leyen, çevresine ve kendine		Eleştirel bakan,
güveni olmayan,		Enerjisi düşük,
Olumsuz,		Enerjisi kaybolmuş,
		Her şeye karşı, olumsuz düşünen, ruhları karanlık,
		insanların hiçbir değeri yok,
		işini severek yapmayan,
		Karamsar,
		Kendisine saygısı olmayan,
		Kötü bakan ve düşünen,
		Kötü düşünen,
		Mutsuz,
		Öğrencilerini hiçbir şeyden anlamayan, pısrık gören,
		Sıkıcı,
		Tükenmişlik sendromlu,

Tablo 9. Öğrencilerin kendilerini en olumlu buldukları tutum ve davranış özelliklerine ilişkin görüşleri
“Kendinizin en olumlu bulduğunuz tutum ve davranışlarınız nelerdir?”

THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
Başarıya odaklanma	Alçakgönüllülük	Aklına takılan bir sorunun cevabını bulamama durumunda açıkça dile getirmem
Dürüstlük	Dayanışma	Atılganım
Fikrini korkusuzca dile getirme	Dürüstlük	Azimliyim
Müzik yapmak	Hedeflerim	Başkasını düşünürüm
Sahneye çıkmak	Sadakatim	Çalışkanım
Sevmek	Saygılı oluşum	Dayanışma içinde olurum
Verilen sorumluluğa karşı gösterdiğim hassasiyet	Sevgi doluyum	Dimdik dururum
Yapacağım her şey	Yardımseverliğim	Disiplinliyim
Yer, zaman ve duruma göre değişir		Duygularımı ifade edebilirim
		Dürüstlüğüm
		Hedeflerim var
		Hoşgörülüyum
		İletişim gücüm
		İyi niyetim
		Kendi haklarımı savunmak
		Kendimi ifade etmek
		Mücadele ruhum
		Müziğin peşinden koşarım
		Özgüvenli ve çekinmeyen
		Saygı gösteririm
		Sevgi doluyum
		Sinema hakkında konuşmak
		Tam öğrenme modelini anlama ve uygulayabileceğini düşünme
		Öğrenciye göreliği düşünme
		Yalnız kalmaktan korkmamak
		Yardımsever olma
		Yenilikçi yönüm

Tablo 10. Öğrencilerin kendi müzik derslerine yönelik tutum ve davranışlarından “müzik derslerinde yapmaktan hoşlanacaklarını ve hoşlanmayacaklarını düşündükleri tutum ve davranışlar” konusundaki görüşleri
Müzik derslerinizde yapmaktan hoşlanacağınızı düşündüğünüz tutum ve davranışlar nelerdir?

THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
Çalgı öğretimi	Hoşgörülü ders	Birlikte müzik
Anlayışlı ders	Sadece işini iyi yapma	Çalgı dersi
Çocuklarla bire bir ders yapmak		Çocukların eğlenceli bir ders işlemek
Espriler		Ritim ezgi çalışmaları
Müzik dersi yapmak,		Müzik dersi
Zor eserler öğretmek		Doğaçlama
Şarkıları oyun halinde öğretmek		Dolu dolu ders
Geleneksel Türk halk müziği öğretmek		Ezgisel çalışmalar
Tüm bildiklerimi aktarmaktan		Grup çalışması
Yaratıcı şeyler		Etkinlikler
		Müzik teorisi ve tarihi
		Öğrenci katılımının yüksek olduğu bir ders
		Özgüvenli ve disiplinli bir ders
		Bilgi aktarmaktan
		Şarkı söylemek
		Enstrüman çalmak
		Toplu faaliyetler
		Şarkı söyletmek
		Özgürce ders işleyebilmek

Tablo 11. Öğrencilerin kendi müzik derslerine yönelik tutum ve davranışlarından “müzik derslerinde yapmaktan hoşlanmayacaklarını düşündükleri tutum ve davranışlar” konusundaki görüşleri

Müzik derslerinizde yapmaktan hoşlanmayacağınızı düşündüğünüz tutum ve davranışlar nelerdir?		
THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
Boş oturmak	Dersi boş geçirmek	Başka dersleri anlatmak
Dersi boş geçirme	Sohbet etmek	Belirli kalıplarda ders işlemek
Anlatıma yönelik ders işleme		Gereksiz ödevler vermek
Kibir		Sınav
Sıkıcı bir ders		Kasvetli bir ders
Derslerin boş geçmesi		Sıkıcı ders
Üstünlük taslaması		Test çözdürmek
		Şarkı söylemek
		Saygısızca davranmak
		Öğrencilere kötü davranmak
		Sözel olarak anlatmak
		Sürekli aynı şeyleri anlatmak
		Tek düze ders anlatmak
		Teorik dersler

Tablo 12. Öğrencilerin kendi müzik derslerine yönelik tutum ve davranışlarından “Müzik derslerinde başarılı olacaklarını düşündükleri konularla” ilgili görüşleri

Müzik Derslerinizde Başarılı Olacağınızı Düşündüğünüz Konular Nelerdir?		
THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
Akademik yaklaşımlarda	Konuyu anlatabilme	Öğrenciye göre
Çalgı öğretmek	Saz eğitimi	Dersi ve bilgiyi sevdirmeye
Öğrencilerimin hayatına güzel yön vermek		Piyano ve ritim uygulamaları
Donanımlı anlatma		Etkinlikler
Koro çalıştırma		Oyunlar ile öğretme
Müzik derslerindeki her konuda		Viyola ve piyano çalma
		Öğrencilerle doğru iletişim kuramamak
		Müzik tarihi ve teorisi anlatma
		Anlama zorluğu yaşayanların sorunlarını çözmede
		Sınıf yönetiminde
		Cesaretle müzik eğitimi vermede
		Teori anlatımında
		Sınıf yönetiminde
		Ritim eğitimi
		Müzik eğitimcisi olmada

Tablo 13. Öğrencilerin kendi müzik derslerine yönelik tutum ve davranışlarından “müzik derslerinde başarılı olamayacaklarını düşündükleri konularla” ilgili görüşleri

THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
Koro yönetmek Müziği önemsememe	-	Öğrenciyi yıldırma İleri düzeyde eser öğretiminde Makam öğretimi idealist olma Türk halk müziği ve Türk sanat müziği konularını öğretme Oyunculuk Saygısızlık yapana tahammül eşliğimin düşük olması Uygulama Yazılı sınav

Tablo 14. Öğrencilerin mesleki ilişkilerdeki tutum ve davranış özelliklerine yönelik görüşleri (beğenilecek tutum ve davranışlar)

Mesleki ilişkilerinizle ilgili aşağıda belirtilen konulara yönelik görüşlerinizi belirtiniz. “Meslektaşlarımla beğenilecek tutum ve davranışlarım şunlar olabilir.”

THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
Bilgiyi paylaşmam	Dürüstlüğüm	Azmim
Hırslı ve güvenilir olmam	Yardımseverliğim	Cesaretim
Cana yakınlığım	Sevgim	Disiplinim
Disiplinli olmam	Saygım	Özgüvenli olmam
Çevremdeki kişilere yardım etmem	Neşeli olmam	Konuşmasını bilmem
Hoşsohbet	Sıcak kanlılığım	Doğallığım
Sevecen yaklaşımım		Yardımsever oluşum
Hoşgörülü olmam,		Derse hazırlıklı olmam
insanları önemsemem		Enerjim
Çalışkanlığım		Güler yüzlü olmam
Disiplinlinim		İki veya daha fazla şeyi aynı anda yapabilmem
Gerçekçiliğim		Eğlenceli ve açık sözlülüğüm
İnsani yapım		İyimser yönüm
Müzikal bilgim		Çalışkanlığım
Esprili yapım		Fedakârlığım
Öğrenme hevesim		Uygulamalı alanlarda başarım
Azmim		Kişilere olan saygım
Saygılı tavrım		Sıcakkanlılığım
		Dürüstlüğüm
		Hoşgörülü oluşum
		Müziksel becerilerim
		Sevgi göstermem
		Saygılı oluşum
		Hoşgörülü olmam
		Tutumluluğum
		Pratikliğim

Tablo 15. Öğrencilerin mesleki ilişkilerdeki tutum ve davranış özelliklerine yönelik görüşleri (beğenilmeyecek tutum ve davranışlar)

Mesleki ilişkilerinizle ilgili aşağıda belirtilen konulara yönelik görüşlerinizi belirtiniz. "Meslektaşlarımızca beğenilmeyecek tutum ve davranışlarımız şunlar olabilir."		
THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
Bir anda sinirlenmem	Dürüstlüğü	Sert konuşmalarım
Kötü surat ifadem	Yardımsızlığı	Pes etmem
Her konuda	Sevgim	Pes etmemem
Yorum yapma	Saygım	Özgüvenli
Sıkılgan		Tembellik
İçeride dönük yapım		Kararsızlık
Özverili olmam		Korkaklık
Dürüst ve doğruluğum		Kültür derslerini (müzik dışı) dersleri çalıştırma izni vermemem
Yardım etmemem		inatçılığım
Disiplinli		Alınganlığım
Yapıcı olmam		

Tablo 16. Öğrencilerin formasyon almalarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin hangi konularda daha iyimser olmalarına yol açtığı konusundaki görüşleri

Formasyon Almanız, Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Hangi Konularda Daha İyimser Olmanıza Yol Açtı?		
THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
"Sınıf yönetimi konusunda yardımcı çok oldu" "Farklı öğretim tekniklerini bilmek kendime güvenimi artırdı" "Eğitimde yaratıcı olma, öğrenciye göre hassas olma, donanımlı olmanın önemini anlamamızı sağladı" "Davranış yönetimi, nasıl tutum sergileyeceğimizi, neyi, ne zaman, nasıl yapacağımızı öğrendik". "Çözüm odaklı düşünmeyi öğrendik" "Teorik bilgileri öğrendik" "Ders anlatımında daha rahat olabilme becerisi kazandık"	"Öğretme becerisi, derslere yönelik nasıl çalışması gerektiği, öğrenci yaşı ve ortamına göre nasıl eğitim vereceğimizi öğrendik." "Özgüvenim arttı."	"Kendimizi ve öğrenciyi anladık" "Toplulukla konuşma, herkesin öğrenme yetisini olduğu ve değişikliği gösterdiğini öğrendik" "Heyecanı kontrol edebilme, öğrencileri yaşlarına göre değerlendirmeyi, derslerde kullanabileceğim birçok şey öğrendik" "Yaş gruplarına ve ortama göre göre eğitim vermeyi öğrendik" "Gerçek bir öğretmen olma yolunda yol gösterdi" "Öğretmenlik mesleğinin kutsallığını öğrendik" "Yöntem, teknik, strateji ve hikâyelerin önemini kavradık" "Tecrübe kazandık, çocuklara karşı davranış yönetimi, duygu ve düşünceleri daha iyi ifa de edebilme, kendimi ve açıklarımı görebilmemi sağladı" "Sabırlı olmayı, çocuklara nasıl davranmamız gerektiğini öğrendik"

Tablo 17. Öğrencilerin formasyon almalarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin hangi konularda daha kötümser olmalarına yol açtığı konusundaki görüşleri

Formasyon Eğitiminiz Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Hangi Konularda Daha Kötümser Olmanıza Yol Açtı?

	THM	TSM	Müzik ve Sahne Sanatları
Kötümser Görüşleriniz	<p>“Daha özel ve müzikle ilgili bir formasyon eğitimi verilmelidir”</p> <p>“Öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamalı olmadığından eksik kaldı”</p> <p>“Alışma süreci uzun sürdü”</p> <p>“Atanamama korkusu gelişti”</p> <p>“Müzik öğretmenlerinin anlattıklarını uygulamaya dökmemesi beni mutsuz etti”</p>	<p>“Birçok bilginin hayatım boyunca ilgimi çekeceğini düşünmüyorum”</p>	<p>“Hangi yöntemi uygulayacağımızı şaşırdık”,</p> <p>“Eğitim süresi çok sıkışık”</p> <p>“Bir senede öğretmenlik eğitimi olmaz”</p> <p>“Eğitimin süresi kısa, bazı dersler gereksiz, zorlandık”</p> <p>“Yavaş ve anlaşılır olsaydı daha verimli olurdu”</p> <p>“Sabrım yokmuş” “Öğretmenlik yapamayanların bize öğretmenliği öğretmeye kalkması beni üzdü”</p>